

Β΄ ΒΡΑΒΕΙΟ ΛΥΚΕΙΟΥ

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΡΕΤΣΟΣ

Κ
Γ΄ ΛΥΚΕΙΟΥ

@ Λ

ΠΕΙΡΑΜΑΤΙΚΟ ΛΥΚΕΙΟ ΑΓ. ΑΝΑΡΓΥΡΩΝ

ΙΔΡΥΜΑ
ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΗΣ
ΛΑΣΚΑΡΙΔΗ

18.980 μέρες, ή Μια συνάρτηση

18.980 μέρες, 11 ώρες και 5 λεπτά

Τόσο χρόνο μετρούσε η ζωή του κυρίου Χ εκείνο το απόγευμα που έφυγε από τη δουλειά του. 52 χρόνια ζωής. Όμως, εκείνο το απόγευμα, τα πράγματα ήταν διαφορετικά. Όταν βγήκε από το κτήριο, όπου είχε αφιερώσει ατελείωτες ώρες ζωής, ένιωθε κάτι που δεν το είχε ξαναζήσει. Όχι, εκείνη την ημέρα δεν είχε μαλώσει με κανέναν. Ούτε είχε μάθει τίποτα δυσάρεστο. Ούτε εκνευρίστηκε, όπως γίνεται κάθε μέρα, όταν παρατηρεί μέσα από τα γυαλιά πρεσβυωπίας του τον κ. Φ να μιλάει για το χθεσινό φαγητό, που έφαγε, ή για τα τέλη κυκλοφορίας. Τίποτα από όλα αυτά. Απλώς κάτι είχε αλλάξει.

18.980 μέρες, 11 ώρες και 20 λεπτά ζωής

Ο κύριος Χ περίμενε στο φανάρι. Ένιωθε θυμό. Απίστευτο θυμό. Αδικαιολόγητο. Κάθε μέρα ένιωθε θυμό, αλλά ο σημερινός δεν ήταν σαν τους άλλους. Γιατί δεν μπορούσε να τον αποδώσει πουθενά. Στα 15 του τον απέδιδε στους γονείς του, στα 17 στα συστήματα, στα 20 στα πανεπιστήμια και τις κυβερνήσεις, στα 23 στον στρατό και τον διοικητή, που περνούσε μ' αυτό το στρυφνό ύφος μπροστά του, στα 25 στους φίλους του, που άλλαξαν, στα 30 στον γάμο του, που καταδικάστηκε στη σιωπή και την τηλεόραση τόσο νωρίς, στα 35 στην κίνηση των δρόμων, στα 40 στην κρίση ηλικίας, στα 45 στην ερωμένη του, στα 47 στην απάνθρωπη πόλη, που σιγάθηκε πια, στα 50 στη στειρότητα της γυναίκας του, που δεν κατάφερε να του δώσει ένα παιδί. Όμως, σήμερα δεν μπορούσε να τον αποδώσει πουθενά.

Θυμήθηκε τα νιάτα του. Τότε, ήταν όμορφος. Είχε ξανθά μαλλιά. Είχε και ένα σώμα ζηλευτό. Αλλά πάνω απ' όλα αυτό το πρόσωπο, που, όπως του είχε πει κάποτε κάποιος σε ανύποπτη χρονική στιγμή, σαν αυτές που μας αποκαλύπτονται φλεγόμενες φράσεις, ακτινοβολούσε. Και τώρα όμως δεν μπορούσες να τον πεις άσχημο. Τα γκριζα μαλλιά και τα γυαλιά προσέδιδαν γοητεία. Το μεταξένιο

πουκάμισο και το υφασμάτινο παντελόνι ήταν κολακευτικά. Και το σώμα του δεν είχε γεράσει υπερβολικά. Το μόνο τρομακτικό ήταν το πρόσωπο. Ήταν ακίνητο. Ίσως και πέτρινο. Σαν προσωπίο, που είχε ενωθεί με το πρόσωπό του και δεν μπορούσε να το βγάλει. Κάθε βράδυ έβλεπε στο όνειρό του πως ήταν σε ένα λιβάδι, στο οποίο υπήρχε μόνο ένα λουλούδι. Ένα πανέμορφο λουλούδι. Όμως, κάθε φορά που πήγαινε να το πιάσει, ένας τιτάνας αγνώστου ταυτότητας άρπαζε το λουλούδι. Και αυτό χανόταν. Και αυτός έμενε μόνος του. Και γύρω επικρατούσε σκοτάδι. Και αυτός έτρεχε και ούρλιαζε και προσπαθούσε να δει το πρόσωπό του, αλλά δεν μπορούσε και όσο προσπαθούσε.... ω Θεέ μου, τόσο ούρλιαζε περισσότερο και έψαχνε έναν καθρέφτη, ναι, έναν καθρέφτη για να δει τον εαυτό του, και κάθε φορά που έφτανε στον καθρέφτη... Ξυπνούσε. Και έτρεχε να δει τον εαυτό του στο μπάνιο. Και κοιτούσε τον καθρέφτη και, ναι, έβλεπε τον τιτάνα αγνώστου ταυτότητας.

18.980 μέρες, 11 ώρες και 42 λεπτά ζωής

Είχε να κλάψει 17 χρόνια περίπου, από τον θάνατο της μητέρας του. Δεν του άρεσε η ποίηση. Τη θεωρούσε βαρετή, επειδή συνέχεια μιλάει για λουλούδια. Ποτέ, όμως δεν κατάφερε να περιγράψει κάποιος ποιητής το δικό του λουλούδι, στο όνειρο. Πάντως, είχε γράψει ένα στίχο κάποτε. Εκείνο το ξημέρωμα που γύρισε από την ερωμένη στο σπίτι του, και η γυναίκα του τον ρώτησε, αν την απατά. Αυτός απάντησε ξερά: «Όχι». Έπειτα πήγε στο γραφείο του, έβγαλε ένα χαρτί και έγραψε την ημερομηνία εκείνης της ημέρας και έναν στίχο: «Τα τελευταία ψέματα εξαγνίζονται στη σιωπή».

18.980 μέρες, 11 ώρες και 45 λεπτά

Είναι κοντά στο σπίτι του. Η σκέψη του έχει παραφερθεί. Όλα αυτά είχε χρόνια να τα σκεφτεί. Πρέπει να συγκεντρωθεί. Όμως, το μάτι του έπεσε στα πορτοκαλί γυαλιστερά παπούτσιά του. Φορούσε το ίδιο σχέδιο 40 χρόνια τώρα. Πορτοκαλί ήταν το χρώμα του λουλουδιού στο όνειρό του. Πορτοκαλί ήταν το άρωμα της μητέρας του. Πορτοκαλί ήταν το φόρεμα της γυναίκας του, όταν την είδε πρώτη φορά και την ερωτεύτηκε, πριν βυθιστούν στη σιωπή και την τηλεόραση. Αλλά πάνω απ' όλα τ' άλλα, πορτοκαλί ήταν το πανωφόρι εκείνου του τρελού σ' εκείνο το πανηγύρι. Μα, πώς το θυμήθηκε τώρα αυτό; Πάνε 44 χρόνια από τότε. Ο μικρός Χ ήταν οκτώ

χρονών. Είχε πάει σ' ένα πανηγύρι με τον παππού του. Είχε φάει ένα γλυκό στο μαγαζί της κυρίας Τ. και είχε παίξει μ' έναν γέρο κλόουν, που του θύμιζε ξεκούρδιστο γρανάζι, που βγήκε από ταινία του Φελίνι. Η κυρία Τ. βέβαια έλεγε να μην παίζει με κλόουν, γιατί τρώνε παιδιά. Αλλά αυτός γνώριζε, ότι η κυρία Τ είχε χάσει το παιδί της σε ένα πανηγύρι, γι' αυτό η κυρία Τ σιχαινόταν τα πανηγύρια. Κάποια στιγμή, αφήνει το χέρι του παππού του και τρέχει, στρίβει σ' ένα στενό, σταματάει να τρέχει, χαίρεται που ξέφυγε από τον παππού του, το θεωρεί παιχνίδι. Όμως, εκεί, πάνω στο πεζοδρόμιο, λίγο πιο πέρα, κάθεται ένας τύπος, ένας τύπος με σκυμμένο κεφάλι, που φοράει ένα πανωφόρι. Ένα πορτοκαλί σκισμένο πανωφόρι. Έχει μακριά γκριζα μαλλιά και μακριά λευκά γένια. Αλλά αυτό που πραγματικά έκανε εντύπωση στον κύριο Χ, ήταν το γέλιο αυτού του ανθρώπου. Αυτός ο άνθρωπος γελούσε μόνος του, καθημένος εκεί. Γελούσε, όμως, μ' ένα πρωτάκουστο γέλιο, που κάποιες στιγμές αντηχούσε σαν κλάμα. Αλλά, όπως και να είχε, αυτός ο ήχος ήταν οξύς και χρωματιστός στα αυτιά του μικρού Χ. Ο μικρός Χ πήγε κοντά του. Τότε, ο τύπος αυτός σήκωσε το κεφάλι του. Ο μικρός αντίκρισε ένα πρόσωπο, που όμοιό του δεν είχε ξαναδεί. Δύο τεράστια μάτια κατάλευκα και ένα παραμορφωμένο χαμόγελο. Το στόμα του ανθρώπου δεν είχε δόντια και τα χείλη του ήταν πικρά. Ο μικρός Χ έκατσε δίπλα του.

-«Γεια σας», είπε ο μικρός Χ.

-«Γεια σου», ανταπέδωσε.

-«Τί κάνετε»;

-«Εσύ πες μου».

-«Γιατί είναι έτσι τα μάτια σας»;

-«Γιατί κουράστηκα να ζω».

-«Να ζείτε»;

-«Ναι, δεν άντεξα να βλέπω το αίμα στα πρόσωπα των ανθρώπων».

-«Και τώρα»;

-«Τώρα, δε βλέπω».

Ο μικρός Χ πρώτη φορά άκουγε άνθρωπο να μιλάει έτσι. Αλλά δε φοβόταν. Του άρεσε. Όμως εκείνη τη στιγμή εμφανίστηκε ο παππούς του στην άκρη του στενού. Ο παππούς του φώναζε βλέποντας τον τύπο με τον μικρό Χ. Έτρεξε αμέσως να φτάσει κοντά τους. Ο τύπος έφερε το πικρό, πορτοκαλί στόμα του στα αυτιά του παιδιού, οι τρίχες από τα γένια του ακούμπησαν το μάγουλό του και ο τύπος ψιθύρισε:

-Να θυμάσαι, μικρέ, ότι πάντα εκτός από τους ιερούργους της ζωής, υπάρχουν και οι άλλοι. Οι ιερούργοί του θανάτου. Αυτοί είναι πάντα πιο ελκυστικοί και πιο μυσταγωγικοί.

Ο μικρός Χ τον κοίταξε με τα μεγάλα του μάτια. Ο τύπος γέλασε, σηκώθηκε και απομακρύνθηκε. Ο παππούς του, επιτέλους έφτασε κοντά του, τον άρπαξε αγανακτισμένος και άρχισε να τον σέρνει προς την αντίθετη πλευρά. Ξαφνικά, ο τύπος έστρεψε το πρόσωπό του προς τον μικρό και του φώναζε παράφορα: «Καλή ζωή, μικρέ μου». Ο μικρός Χ γύρισε και τον είδε να χάνεται κάτω από το εκτυφλωτικό φως του ήλιου. Πολλά χρόνια αργότερα, ο έφηβος πια Χ θα μάθαινε, ότι αυτός, ο αποκαλούμενος τρελός, ήταν βρεφοκτόνος. Είχε σφάζει τα δύο του παιδιά στην κούνια ακόμα. Εξέτισε ποινή 40 χρόνων και, αφού αποφυλακίστηκε, γυρνούσε στους δρόμους. Ωσπου μια μέρα χάθηκε κάτω από τον ήλιο.

18.980 μέρες, 11 ώρες και 55 λεπτά ζωής

Ο κύριος Χ είναι φανερά εκνευρισμένος με τον εαυτό του. Απορεί, πώς τα θυμήθηκε όλα αυτά. Πώς τα ξέθαψε. Αλλά, εκείνη τη στιγμή επανήλθε στο μυαλό του η φράση εκείνου του τρελού. «Καλή ζωή, μικρέ μου». Στέκεται μπροστά από το σπίτι του. Πριν λίγες ώρες έβρεχε. Η βροχή έχει αφήσει νερόλακκους κάτω. Ο κύριος Χ έχει μπροστά του έναν τέτοιο. Κοιτά τον εαυτό του. Κοιτά τα ρούχα του, το μεταξένιό του πουκάμισο. Κοιτά το σώμα και το προσωπείο του. «Καλή ζωή». Χα! Το μοναδικό πράγμα που θυμίζει ζωή πάνω του είναι τα πορτοκαλί παπούτσιά του. Θυμίζουν ζωή. Αλλά ζωή ξεθωριασμένη και ξέπνοη.

18.980 μέρες, 12 ώρες και 1 λεπτό

Ο κύριος X μπήκε σπίτι του. Μία τηλεόραση παίζει, όπως συνήθως. Τα παράθυρα είναι ανοιχτά, όπως συνήθως. Η μυρωδιά του φαγητού είναι διάχυτη στον χώρο, όπως συνήθως. Η βρύση στάζει, όπως συνήθως. Αφήνει το σακίδιό του στην άκρη, όπως συνήθως. Μπαίνει στο υπνοδωμάτιο. Εκεί βρίσκεται η κυρία Ψ.

Η κυρία Ψ μετρούσε 16.425 μέρες ζωής, δηλαδή 45 χρόνια. Μαζί με τον κύριο X μετρούν 8.030 μέρες, 12 ώρες και 10 λεπτά συζυγικής ζωής. Ήταν όμορφη στα νιάτα της. Και τρυφερή. Αλλά κανείς δε θα μπορούσε να πει πως η κυρία Ψ είχε ακτινοβολήσει ποτέ. Η τουλάχιστον δεν την είχε δει κανείς να ακτινοβολεί. Βέβαια, κάποτε είχε πάθος, όπως τότε, που την πρωτοείδε ο κύριος X με αυτό το πορτοκαλί φόρεμα. Αλλά ανήκε σ' αυτό το είδος ανθρώπων, που μπορούν να περιπλανώνται παντοτινά, χωρίς να γνωρίζουν τίποτα, ούτε πού πάνε, ούτε τι είναι, ούτε τι ξέρουν, ενώ κατά βάθος διαισθάνονται, ότι έχουν κάποιον αδιόρατο σκοπό. Δεν αγάπησε ποτέ τα λουλούδια.

Την ώρα εκείνη, που μπήκε ο κύριος X στο δωμάτιο, η κυρία Ψ δοκίμαζε, όπως συνήθως, ένα καινούργιο ρούχο που αγόρασε. Κάθε μέρα αγόραζε ένα καινούργιο ρούχο. Ακόμη και εκείνο τον καιρό, που τα οικονομικά του κυρίου X δεν ήταν καλά, η κυρία Ψ αγόραζε συνεχόμενα, αδιάλειπτα, καθημερινά, νέα ρούχα. Δεν τα χρειαζόταν, δεν τα ήθελε και μερικές φορές ούτε τα φορούσε. Απλώς, τα αγόραζε. Χωρίς τη θέλησή της.

Ο κύριος X έκατσε στο κρεβάτι, για να αλλάξει ρούχα, όπως συνήθως. Η τηλεόραση του δωματίου ήταν ανοιχτή, και ακουγόταν ταυτόχρονα με την τηλεόραση του σαλονιού, όπως συνήθως. Οι ντουλάπες ήταν διάπλατα ανοιχτές και ασφυκτιούσαν από ρούχα, όπως συνήθως. Η κυρία Ψ δοκίμαζε το νέο της φόρεμα μπροστά στον καθρέφτη, όπως συνήθως. Συγχρόνως, προσπαθώντας, όπως συνήθως, να καλύψει τον ήχο των τηλεοράσεων περιέγραφε τις σημερινές της ασχολίες και δουλειές. Άρχισε να λέει για τον κύριο Κ, που τους προσκάλεσε την επόμενη εβδομάδα στο εξοχικό του και για τον κ. Λ, που πουλάει το σπίτι του, επειδή βαρέθηκε να ζει σε τέσσερις τοίχους. Και βέβαια η κυρία Ψ δεν παρέλειψε τον κύριο Μ, που χώρισε με την κυρία Ν., ούτε τον κύριο Ξ, που είναι φτωχός και κακομοίρης, ούτε την κυρία Π, που η κόρη της αγόρασε καινούργιο αυτοκίνητο και ξεκίνησε γυμναστήριο. Και ασφαλώς η κυρία Ψ, δοκιμάζοντας το φόρεμα στον καθρέφτη φρόντισε να

ενημερώσει τον σύζυγό της για τα κοσμικά, τον κίτρινο τύπο, την πολιτική και τα υπόλοιπα. Ασφαλώς, όλα αυτά ειπώθηκαν, όπως συνήθως.

Όμως, υπήρχε κάτι που ανησυχούσε την κυρία Ψ. Ο κύριος Χ δεν κουνούσε καταφατικά το κεφάλι του, όπως συνήθως. Αντίθετα, άλλαζε απλώς, με έναν πολύ αργό ρυθμό, ρούχα χωρίς καν να υποκρίνεται, ότι την παρακολουθεί. Η κυρία Ψ σταμάτησε να μιλά. Κοίταξε γύρω της και παρατήρησε ότι το φως της σελήνης είχε σχεδόν λάμψει. Στο δωμάτιο το σκοτάδι, το φως του φεγγαριού και το φως της τηλεόρασης εναλλάσσονταν. Τότε, ο κύριος Χ έκανε κάτι πρωτόγνωρο. Σηκώθηκε από το κρεβάτι και έκλεισε τις δύο τηλεοράσεις. Για πρώτη φορά μετά από 8.030 μέρες, 12 ώρες και 50 λεπτά συζυγικής ζωής επικράτησε μεταξύ τους απόλυτη σιωπή. Μόνο που σήμερα ο κ. Χ δεν είναι, όπως συνήθως, είναι διαφορετικός. Επέστρεψε στο κρεβάτι και έβγαλε τα πορτοκαλί παπούτσια. Η κυρία Ψ άναψε τη λάμπα δίπλα από τον καθρέφτη, για να υπάρχει λίγο φως στο δωμάτιο.

18.980 μέρες και 13 ώρες

Τόσο μετρούσε η ζωή του κυρίου Χ εκείνη τη στιγμή, που η σύζυγός του με μάτια που πετάγονταν έξω από τις κόγχες και εκείνο το εξουθενωτικό χαμόγελο του έκανε τη γνωστή ερώτηση, κοιτώντας τον διαπεραστικά μέσα από τον καθρέφτη: «Μου πάει»;

Και για πρώτη φορά ο κύριος Χ δεν έδωσε καμιά σημασία.

Τότε, η κυρία Ψ γύρισε και κοιτώντας τον εξοντωτικά μέσα στα μάτια, τον ξαναρώτησε: «Έλα. Πες μου. Μου πάει, ε; Δεν μπορείς να πεις, ότι δεν μου πάει. Αφού μου πάει. Έλα. Πες το»

Ο κύριος Χ θυμήθηκε τη φράση του τρελού. Την κοίταξε έτσι ακίνητη, όπως ήταν, και με ένα αλύπητο βλέμμα είπε: «Δεν αντέχω πια να βλέπω το αίμα στο πρόσωπο των ανθρώπων. Από σήμερα δεν θα βλέπω».

Η κυρία Ψ άρχισε να τρέμει, έσβησε, γελώντας νευρικά, τη λάμπα και με ελαφρούς σπασμούς κινήθηκε προς την έξοδο του υπνοδωματίου.

-«Κοιμήσου», τον πρόσταξε.

-«Θα κοιμηθώ», απάντησε αυτός με απόλυτη υπακοή.

Καθώς, όμως, η κυρία Ψ ετοιμαζόταν να βγει από το δωμάτιο, ο κύριος Χ, ξαπλωμένος στο κρεβάτι, την απεκάλεσε, όπως είχε χρόνια να την αποκαλέσει: «Γλυκειά μου».

Αυτή γύρισε και τον κοίταξε όπως ποτέ ξανά. Ήταν η μοναδική στιγμή στον βίο της που η κυρία Ψ ακτινοβόλησε. Τα μάτιά της έλαμπαν μέσα στο ημίφως.

Ο κύριος Χ σιγοψιθύρισε: «Καλή Ζωή»

Αυτή βγήκε από το δωμάτιο και έκλεισε την πόρτα.

18.980 μέρες και 14 ώρες

Τόσο μετρούσε η ζωή του κυρίου Χ, όταν τον πήρε ο ύπνος. Εκείνο το βράδυ. Τα είδε όλα από την αρχή. Το μαιευτήριο που γεννήθηκε, το πρόσωπο της μητέρας του, τα γλυκά της κυρίας Τ, τον παππού και τα πανηγύρια, τους κλόουν του Φελίνι, τους νερόλακκους, που φανερώνουν πάντα την αλήθεια, την κυρία Ψ, νέα, τους λησμονημένους φίλους, την ερωμένη του, τον κύριο Φ από το γραφείο. Και βέβαια είδε εκείνο το όνειρο με το λουλούδι. Το λουλούδι, όμως, είχε πρόσωπο τώρα. Το πρόσωπο του τρελού τύπου. Και ο τιτάνας είχε ταυτότητα πια. Ήταν ο κύριος Χ.

Ξαφνικά, ο κύριος Χ ξύπνησε. Και έκλαψε. Μετά από 17 χρόνια έκλαψε. Έκλαψε μέσα στο φως του φεγγαριού, ασταμάτητα, με αναφιλητά, με αναστεναγμούς, με αμέτρητα δάκρυα. Έκλαψε για όσα ονειρεύτηκε και για όσα δεν ονειρεύτηκε. Για τα πορτοκαλί παπούτσια και για τα βρέφη. Έκλαψε για τη μητέρα του που την εγκατέλειψε, πριν δεκαεπτά χρόνια, στο νοσοκομείο να πεθαίνει μόνη, ενώ αυτός βρισκόταν με την ερωμένη, μολονότι γνώριζε, ότι αυτή ίσως να πέθαινε εκείνο το βράδυ.

Έκλαψε γι' αυτά και γι' άλλα. Αλλά, ακόμη κι αυτά δεν δικαιολογούν τα δάκρυά του. Για την ακρίβεια, τίποτα δε δικαιολογεί τη θλίψη και την πίκρα που είχαν κατοικήσει εκείνο το βράδυ πάνω στον κύριο Χ. Διότι τίποτα στον κόσμο δεν μπορεί να προκαλέσει τόσο αβάσταχτη θλίψη. Αυτό ακριβώς, το γνώριζε και ο κύριος Χ εκείνο το βράδυ.

Το επόμενο πρωί ο κύριος Χ είχε πεθάνει. Ανακοπή διέγνωσε ο γιατρός. Η κυρία Ψ ήταν ψύχραιμη. Είχε πάψει βέβαια να ακτινοβολεί.

Δύο μέρες μετά κανονίστηκε η κηδεία. Πριν από αυτή, η κυρία Ψ τακτοποίησε το γραφείο του τεθνεώτος. Μέσα σ' ένα συρτάρι, βρήκε ένα χαρτί. Είχε μία ημερομηνία, έναν στίχο που έγραφε: «Τα τελευταία ψέματα εξαγνίζονται στη σιωπή», και ένα ζωγραφισμένο λουλούδι από κάτω. Αμέσως, θυμήθηκε εκείνη τη βραδιά που τον ρώτησε, αν την απατά, και εκείνος της απάντησε «όχι». Το ήξερε από την αρχή ότι ήταν ψέμα.

Η ημέρα της κηδείας ήταν ηλιόλουστη. Μέσα στο χειμώνα, ανέτειλαν οι αλκυονίδες. Στην κηδεία ήταν μόνο η κυρία Ψ και ο πατήρ Πέτρος, σεβαστή και αγία μορφή. Ο κύριος Χ δεν είχε συγγενείς, δεν ήταν ιδιαίτερα δημοφιλής και δεν διάλεγε σωστά ερωμένες. Η ακολουθία τελείωσε. Η κυρία Ψ ήταν απέριττη κάτω από τα κυπαρίσσια που αγιάστηκαν. Έφυγε σιγοψιθυρίζοντας «Καλή Ζωή» αποχαιρετώντας τις 18.980 μέρες ζωής του κυρίου Χ.

Βγήκε από το νεκροταφείο και ο ήλιος την κατάπιε, όπως όλους.

Και δεν την θυμάται κανείς πια, ούτε αυτή θυμάται κανέναν.

Και δε μίλησε ποτέ κανείς, ούτε αυτή μίλησε ποτέ.

Όλα λησμονήθηκαν.

Πράγματι, τα τελευταία ψέματα εξαγνίζονται στην σιωπή.

Στην σιωπή και τον ήλιο.